

[Finansministeren.]

straks begyndende Livrenter, til Anvendelse paa opsatte Livrenter for derved at hindre Spekulation mod Statsanstalten.

Størrelsen af den Bonus, der kan forventes, spiller en stor Rolle for de forsikrings-søgendes Bedømmelse af Forsikringens Pris, og det er derfor af Betydning baade for Statsanstalten og for de forsikrings-søgende, at der ikke bliver for store Spring i Bonus. Dette kan imidlertid efter Lovens øjeblikkelige Formulering risikeres under ekstraordinære Forhold, f. Eks. hvis Renteindtægten svigter saa stærkt, at Statsanstalten bliver nødsaget til at styrke sin Præmiereserve med et betydeligt Beløb. Der bør derfor skabes et smidigere Fordelelingssystem, saaledes at man kan fordele Virkningerne af en ekstraordinær Henlæggelse over flere Perioder, og det er dette Formaal Ændringen i § 40 tilsigter. Jeg tror ikke, at der kan næres nogen Betænkelighed ved at imødekomme dette Ønske.

De øvrige Ændringsforslag, der har rent praktiske Formaal, kræver næppe nærmere Omtale.

Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anmode om en velvillig og hurtig Behandling af Lovforslaget i det høje Ting.

Endelig skal jeg tillade mig for det høje Ting at fremsætte *Forslag til Lov om Udskrivning af en Formuestigningsafgift og et Stabiliseringslaan.*

Baggrunden for dette Forslag maa søges i de meget store Udgifter, som den tyske Besættelse i Krigsaarene har paaført den danske Stat. Danmark var i Virkeligheden i økonomisk Henseende et krigsførende Land. Det blev tvunget til at finansiere en Del af Tysklands Krigsførelse, og Virkningerne af dette vil kunne spores i dansk Økonomi i mange Aar frem i Tiden. Imidlertid har Danmark ikke i samme Grad som de Lande, der ogsaa var militært krigsførende, finansieret disse Byrder ved Skatter under selve Krigen, og vi har heller ikke i nogen større Udstrækning finansieret dem ved Optagelse af Laan paa Markedet. Dette har i hvert Fald delvis sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at vi officielt maatte regne med, at Tyskland vilde refundere disse Udgifter efter Krigen. Derfor blev de store Udgifter, som i Realiteten var Krigsudgifter, finansieret af Nationalbanken, det vil sige gennem Skabelse af nye Penge, og dette er, som bekendt, Aarsag til den store Pengerigelighed, vi nu har.

Dette vil betyde, at Danmark nu kommer til at finansiere disse Udgifter ved Skatter i Aarene efter Krigen, medens andre

krigsførende Lande i hvert Fald i væsentlig Udstrækning har dækket dem gennem Skatter under selve Krigen, da Indtægterne maalt i Penge var store i Forhold til den reelle Vareforsyning, hvorfor det var let at opkræve store Skatter. Følgen af denne Tingenes Tilstand har, som nævnt, været den meget store Pengerigelighed, vi har for Tiden. Man kan regne med, at Beløbet af ledige Penge andrager op imod 4 Milliarder Kr., idet vi for Tiden har en Pengemængde paa hen imod 5 Milliarder, medens en Pengecirkulation af lidt under 1 Milliard formentlig vilde svare til den Omsætning, der paa længere Sigt kan regnes med under de nuværende Pris- og Indtægtsforhold.

Denne store Pengemængde indebærer en vis Fare for den økonomiske Stabilitet; ikke alene er den med til at muliggøre den meget store Vareefterspørgsel, vi kender for Tiden, men indirekte har den en endnu mere vidtgaaende Indflydelse derigennem, at Pengerigeligheden tenderer til at presse Renten ned, saaledes som vi allerede i ret høj Grad har set det. En alt for lav Rente vil give en Tendens til større Investering og Kapitalfortæring, end Landets økonomiske Vilkaar tillader, og det vil derfor gøre det nødvendigt at bibeholde Restriktioner af mange forskellige Slags i større Udstrækning, end man ellers behøvede. Man kan heller ikke se bort fra, at den Efterspørgsel efter Varer og Produktionsmidler, herunder Arbejdskraft, som den store Pengerigelighed og den lave Rente fremkalder, kan indebære en vis Fare for en fortsat opadgaaende Løn- og Prisbevægelse, altsaa en fortsat Inflation.

Derfor er det nødvendigt, at den store Pengemængde reduceres ved Opsugning, i hvert Fald af en væsentlig Del af de ledige Penge. Dette kan gøres enten gennem Laan eller gennem Skatter. Da Laan skal forrentes og eventuelt nedbringes ved Afdrag, betyder Laan i Virkeligheden fremtidige Skatter, og man har for saa vidt Valget mellem Skatter nu og Skatter siden. Det vil være nødvendigt at gaa begge disse Veje, og man er allerede begyndt herpaa. Betydelige Beløb er opsuget gennem Skatter og navnlig gennem Laan, men det er ikke forsvarligt at lade den resterende Opsugning foregaa udelukkende ad Laanevejen. Det betyder som nævnt fremtidige Skatter, og der er i hvert Fald 3 vigtige Grunde til, at man allerede nu i den allernærmeste Fremtid maa præstere en meget væsentlig Del af den samlede Opsugning.

For det første kan vi ikke vente at faa de friere Forhold, som vi alle ønsker, før de pengepolitiske Faktorer i Landet har faaet